

Aki magának él, egyedül marad

Ünnep előtti beszélgetés Kozma Imre atyával, a Magyar Máltai Szeretetszolgálat elnökével

Balla Emőke

zalaihirlap@zalaihirlap.hu

Ötven éve szentelték pappá Kozma Imre atyát, irgalmasrendi szerzetest, a Magyar Máltai Szeretetszolgálat alapító elnökét, a Betegápoló Irgalmasrend magyarországi vezetőjét. A jubileum kapcsán budapesti otthonában beszélgettünk vele.

– Miért választotta a papi hivatást?

– Mert nem akartam egyedül maradni. Nyolcéves lehettem, amikor nagyapámtól először hallottam: aki magának él, egyedül marad. Ez mélyen megragadott. Azt is kifejtette, hogy csak az nem marad egyedül, aki másokat szolgál. A papok sokakat szolgálhatnak, így érdeklődésem egyre inkább a papi hivatás felé fordult. Ötvenéves szolgálat után elmondhatom: értelmes életet élhettem, s a lelkipásztori örömök teljessé tették életemet. Boldog embernek mondhatom magamat.

– Pedig abban az időben a papi hivatással kockázatot is vállalt.

– Minden választás, döntés kockázattal jár. Abban az időben, aki Isten elhívására igent mondott, az harmadrangú besorolásra érdemesült az akkori „értékrend” szerint. 1963-ban nem volt egyszerű szentelő püspökök találni. A püspökök börtönben, házi őrizetben vagy tiltásban voltak. Ötven évre visszatekintve, bizony nehéz idők voltak, de mindent elviselhetővé tett, sőt örömtelivé az emberek lelki éhsége és kockázatvállalása hitükért. Értékelték az értük hozott áldozatot, és ragaszkodásukkal könnyűvé és érdemessé tették az ember munkáját. Nagy ajándékra kaptam én is – bizonyára a többi paptestvérem is –, az összetartozás örömét, a lelki közösség élményét. Ha egymásra figyelünk, ha közösséget teremtünk, azt tesszük, amire születünk. Gyógyul a világ, mert egymásért élünk.

– A nyáron gyalogos zárándoklaton látogatta végig azokat a helyeket, ahol szolgált, életútjának állomásait.

– Elindultam Budáról, az irgalmasrendi kápolnából, elmentem Zugligetbe, onnan a pesti ferencesekhez. Budapestről tovább Dorogra, ahol papi szolgálatomat elkezdtem, majd Tátra. Innen Komáromon és Győrön át Győrzámolyig, ahol születtem. Arra gondoltam, megajándékozom az embereket azzal, hogy elmegyek hozzájuk és megköszönöm, hogy életem egy-egy szakaszán együtt lehettünk, együtt kereshettük életünk értelmét és célját. Csodálatos volt az út, ami különben is emberi életünk szimbóluma. Az ember vándor, de nem magányosan vándorol. Együtt megyünk az úton.

– A szolgálati helyek közül melyik volt különösen nehéz?

– Egyetlen hely sem könnyű, mert mi, emberek nem vagyunk könnyű eset egymás számára. Az embernek bele kell bocsátkozni a találkozásokba, mégpedig úgy, hogy nem fürkésszük egymás életét. Ezt a metódust Jézustól tanultam. Jézus soha senkitől nem kérdezte, honnan jött s hová tart. Találkozott az emberekkel, és ez megváltoztatta az életüket. Szeretnék hinni abban, hogy minden találkozás olyan változást jelent, hogy az ember annak hatására másképpen él tovább.

Egy papnak az a hivatása, hogy összegyűjtse az embereket a templomba istendicséretre, de templomi életünk a falakon kívül folytatódik a szeretet-cselekedetekben. A kettő összetartozik.

Meghatározó volt életemben az első szolgálati hely (Dorog-bánya, lelkeszség), ahová felemás érzésekkel érkeztem a papszentelés után. A Szigetközben egy rendezett faluközösségben nőttem fel, ahol a közösség hordozta az embereket. Senki nem maradt magára. Dorogon ennek a nyomait sem találtam. Nagy szegénységgel szembesültem. Ez eddig ismeretlen volt számomra. Fogadalmat tettem. A szegényeket választottam. A szegények mellé álltam. Ezzel olyan helyre kerültem, ahol Jézus mindig megtalálható. Többé nem kellett keresnem Őt. Az Evangélium igazsága életre kelt számomra: „Amit egynek tesztek nekem tesztek.”

– A határnyitás időszakában történelmi feladatot vállalt, keletnémet menekülteket segített.

– Zugligetben kiteljesedett az, amit megálmodtam. Olyan egyházközösséget teremteni, ahol istendicséret és ember-szolgálat egybeesik. Létrehoztuk azt a szociális hálót, amely a XII. kerület szegényeinek – az általános vélekedéssel ellentétben sokan voltak – jelentett támaszt és vigaszt.

1989 augusztusában megkeresett a nyugatnémet konzul. A keletnémet menekültek elhelyezésében kért segítséget. Gondolkodás nélkül igent mondtam. Kinyitottuk a kapukat, s a szívünket is. Naponta 6–800 ember dolgozott önkéntesként az első táborban. Majd még három tábor létesült. Három hónap alatt 48 600 ember kapott elhelyezést és emberi gondoskodást

Kozma Imre atya, a Magyar Máltai Szeretetszolgálat alapító elnöke: – Nyolcéves lehettem, amikor nagyapámtól először hallottam: aki magának él, egyedül marad. Ez mélyen megragadott. Azt is kifejtette, hogy csak az nem marad egyedül, aki másokat szolgál. A papok sokakat szolgálhatnak, így érdeklődésem egyre inkább a papi hivatás felé fordult

FOTÓ: PENOVÁC KÁROLY

táborainkban. Nem politikai szerepvállalásra gondoltunk, az emberi választ igyekeztünk megfogalmazni bajban lévők felé.

– Ebből a közösségi szerepvállalásból jött létre a Magyar Máltai Szeretetszolgálat.

– A zugligeti egyházközösség volt a Magyar Máltai Szeretetszolgálat bölcsője. A máltai jelmondat: A hit védelme és a rászorulókat támogatása. A máltaiak cselekedeteiben felragyog a hit, amely csak tetteinkben létezik.

Az anyagiak nélkülözhetetlenek az életünkben, mégis ki kell mondani, nekünk, embereknek elsősorban egymásra van szükségünk. Ez leginkább akkor derül ki, amikor bajban vagyunk. A Magyar Máltai Szeretetszolgálat központi üzenete: Jelenlét és befogadás. Nagy távolságokat és ellenérzéseket kell legyőzni ahhoz, hogy elmondhassuk, felelősek vagyunk egymásért.

A világ minden országában segélyszolgálatnak nevezik a máltaiak tevékenységét. Mi, magyarok ezen változtattunk. A mi nevünk: Magyar Máltai Szeretetszolgálat. Mert van-e annyi adomány, amennyire szükség lenne széles-e világon, de az embernek van szerető szíve, amely háttérrel támaszt, amelyben minden szegény befogadásra találhat?!

A Magyar Máltai Szeretetszolgálat gyorsan növekedett. Nyomban a kezdetekkor történelmi feladatokat kapott a Történelem Urától (német menekültek, romániai forradalom, jugoszláviai háború...). Majd „behálózta” az egész országot, sőt nemzetközivé lett.

2013 februárjában ünnepelte Rómában a máltai rend a 900. születésnapját. Ezen alkalommal szolgálatunkat leghatékonyabb, legtalálékonnyabb, legsokoldalúbb szervezetként értékelték. Ennek köszönhetően köszönhettem a Szent Péter-bazilikában a Szentatyát, XVI. Benedek pápát a világból összesereglett sok ezer lovag nevében. A szentatya a magyaroknak

az betegbb is. Ez többé nem hagyott nyugton. Mit lehetne tenni a betegekért? Tépelődésemben figyeltem fel az irgalmasok gyógyító tevékenységére. Megérlelődött a gondolat: Magyarországon fel kell támasztani az irgalmasok szellemiségét. Ekkor már csak két idős irgalmasrendi szerzetes élt az országban. Hilár atya Pécsen és Laurus atya Budapesten.

Szinte mindenki értetlenkedve fogadta, hogy 1996-ban „elhagytam” a zugligeti egyházközösséget, amelybe beleépítettem a szívemet is, s ahogy fogalmaztam: Maradék életemet Istenes Szent János Irgalmasrendje szolgálatára szenteltem.

– Mi a célja, lényege az irgalmas lelkeségnek, szellemiségnek?

– A Betegápoló Irgalmasrend karizmája a hospitalitas, vendégszeretet. Az irgalmasrendi gyógyító intézményben a beteg szeretett vendég, akit úgy veszünk körül szeretettel, mint a legkedvesebb és leginkább várt vendéget.

Az irgalmasrendi gyógyító kultúra – ami egybeesik az új orvosi gondolkodással – holisztikus, a teljes embert nézi. Ne feledjük, az ember igazi „orvossága” – orvosa – a másik ember. Amerikában egy kongresszuson hallottam: a tudás, a szakmaiság, műszerezettség a gyógyításban negyven százalék, a hatvan

százalék az emberi tényező. Rendkívüli kérdés, meg tudjuk-e jeleníteni ezt az irgalmasrendi szellemiséggel átháttott emberi tényezőt? Akik a mi intézményeinkben dolgoznak, ezt komolyan gondolják. Aki ebben a munkában részt vesz, egy nagy család tagja.

Istenes Szent János családjában nem dolgozók vannak, hanem munkatársak. Amikor visszakaptuk intézményeinket, az volt a legfontosabb feladatunk, hogy átadjuk munkatársainknak ezt az örökséget, és meghatározza ez a szellemiség a munkálkodásukat. Örömmel mondhatom, hogy orvosaink, nővéreink igyekezete látványos eredményekben jelentkezik. Orvos, nővér és beteg egymásra találása a gyógyulás záloga.

– A találkozásokkal visszatérünk a beszélgetésünk elejére.

– Akivel igazán találkozunk, az meggyógyul. A találkozásban az fejeződik ki, hogy egymásnak fontosak vagyunk. Az emberek már csak ilyenek, belebetegsznek abba, ha senkinek sem fontosak, mert az ember igazi lehetősége a másik ember.

Beszélgetésünk elején azt mondtam, azért lettem pap, mert nem akartam egyedül lenni. Minden azon múlik, ki tudjuk-e fejezni, meg tudjuk-e értetni a másikkal, hogy összetartozunk. Ha igen, az ember élete kikerekedik, kiteljesedik, egész lesz, azaz egészséges.

Minden azon múlik,
ki tudjuk-e fejezni, meg
tudjuk-e értetni a másikkal,
hogy összetartozunk. Ha
igen, az életünk kikerekedik

szóló üzenetet is küldött általam: Vigyázzanak Szent István örökségére! Szent István öröksége: Isten előtt vagyunk felelősek egymásért.

– Az ön személyében összekapcsolódik a máltai szeretetszolgálat és az irgalmasrendi szellemiség.

– A máltai munka során jött a felismerés: Aki szegény,